

Odpovědi na dotazy: činnost OSPOD, náhradní školky, přemísťování dětí

V první řadě bychom rádi vyjádřili velké poděkování všem pracovnícím a pracovníkům OSPOD, kteří i v těchto nelehkých podmínkách zajišťují nezbytný rozsah ochrany ohrožených dětí. Situace je velmi proměnlivá a je velmi obtížné vyhodnocovat nová, málo známá rizika. Zároveň je nutné zajistit ochranu dětem, které se ocitají v ohrožení.

Níže uvádíme odpovědi na několik typů dotazů, které jsme obdrželi v posledních dnech. **Znovu zdůrazňujeme, že i nadále je třeba zachovat především individuální přístup ke každému dítěti a rodině a stejně tak i v nejvyšší možné míře zohledňovat bezpečí pracovníc a pracovníků OSPOD.**

1. Vztahuje se na pracovníky OSPOD, kteří zajišťují v nezbytné míře výkon SPOD, např. dle § 15 a § 16 zákona o SPOD, a přijdou do kontaktu s dítětem, jehož rodič samoživitel nebo oba rodiče byli hospitalizováni v důsledku onemocnění COVID-19, karanténní opatření?

Pro činnost OSPOD na všech stupních je nyní relevantní usnesení vlády o krizovém opatření č. 279 ze dne 23. 3. 2020 ve spojení s mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. března 2020, č.j. MZDR 12745/2020-3, kterým bylo prodlouženo nařízení omezeného provozu orgánů veřejné moci a správních orgánů na dobu od 24. března od 6:00 hod. do dne 1. dubna 2020 do 6:00 hod. (viz přílohy). **Platí tedy nadále stejný režim omezeného provozu OSPOD** jako na základě předchozího usnesení vlády o krizovém opatření č. 217 ze dne 15. 3. 2020.

Výkon SPOD je nadále umožněn na základě výjimky ze zákazu volného pohybu osob, která je v mimořádném opatření MZD ze dne 23. 3. 2020 uvedena v bodě 1 písm. g) 2., tj. výkon povolání nebo činností sloužících k zajištění sociální péče (viz příloha). Zároveň je nutné dodržovat povinnosti uvedené v bodě 2 písm. b), c) mimořádného opatření MZD, tj. omezit kontakty s ostatními osobami na nezbytnou míru a zachovávat při kontaktu s ostatními osobami odstup nejméně 2 metry, pokud je to možné.

Pokud jde o **převoz dítěte**, OSPOD zajišťuje umístění dítěte do ZDVOP jen v případech, že v roli veřejného poručníka žádá o přijetí dítěte do ZDVOP v rámci zajištění neodkladné péče podle § 15 zákona č. 359/1999 Sb. Jde-li o umístění na žádost rodičů, domlouvají si způsob předání dítěte rodiče s provozovatelem ZDVOP a lze se dohodnout i tak, že pracovník ZDVOP si dítě převezme i mimo sídlo zařízení. Jde-li o umístění na základě předběžného opatření soudu, zajišťuje umístění dítěte soudní vykonavatel ve spolupráci s OSPOD. Jen je-li dítě do ZDVOP umísťováno až na základě rozsudku soudu, tj. nepobývá tam již dříve na základě

dohody nebo předběžného opatření soudu, pak podle společné "Instrukce o postupu při výkonu soudních rozhodnutí ve věci péče o děti" dojedná po právní moci (vykonatelnosti) rozsudku datum přijetí dítěte do ZDVOP místně příslušný OSPOD (tj. obecní úřad obce s rozšířenou působností).

Co se týče **nařízení karantény**, nenařizuje se automaticky u každého, kdo byl v kontaktu s infikovaným člověkem. Záleží vždy na posouzení délky a povahy kontaktu (zejména zda došlo ke kontaktu ve venkovním prostoru či v uzavřené místnosti, v jaké vzdálenosti kontakt probíhal, zda při kontaktu byly či nebyly použity ochranné prostředky a jaké atd.). Karanténu jako karanténní opatření nařizuje orgán ochrany veřejného zdraví, konkrétně krajská hygienická stanice. Ve smyslu § 2 odst. 7 písm. a) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, se karanténou rozumí oddělení zdravé fyzické osoby, která byla během inkubační doby ve styku s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy, od ostatních fyzických osob a lékařské vyšetřování takové fyzické osoby s cílem zabránit přenosu infekčního onemocnění v období, kdy by se toto onemocnění mohlo šířit. Na zaměstnance OSPOD se nevztahuje mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 20. 3. 2020 o organizaci a provádění karantény u zdravotnických pracovníků (v příloze). Tj. u zaměstnanců OSPOD bude nezbytnost nařízení karantény posuzována individuálně podle povahy konkrétního případu jako u všech ostatních osob. **Zároveň je třeba si uvědomit, že výkon SPOD je zajištěním zákonné povinnosti a nezbytným opatřením ve vztahu k ochraně života a zdraví ohrožených dětí.**

2. Vztahuje se i na pracovníky OSPOD povinnost krajů zajistit nezbytnou péči o děti pracovníků?

Z usnesení vlády o krizovém opatření č. 276 ze dne 23. 3. 2020 (viz příloha) byla rozšířena povinnost hejtmanů / primátora hl. m. Prahy zajistit péči o děti ve věku od 3 do 10 let v určené škole nebo školském zařízení, zákonní zástupci těchto dětí jsou zaměstnanci obcí zařazení do obecních úřadů k výkonu sociální práce nebo zaměstnanci krajů zařazení do krajských úřadů k výkonu sociální práce a poskytovatelů sociálních služeb. Tj. krizové opatření č. 276 ani předchozí krizové opatření nařízené usnesením vlády č. 219 se sice nevztahuje přímo na děti zaměstnanců obcí a krajů, kteří jsou zařazení do obecních úřadů a krajských úřadů k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, nic však samozřejmě nebrání tomu, **aby hejtman ve spolupráci s příslušným obecním úřadem obce s rozšířenou působností stanovil, že určená škola či školské zařízení bude nad rámec krizového opatření vlády zajišťovat rovněž péči o děti zaměstnanců obcí či kraje zařazených do obecních úřadů / krajského úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.**

3. Je možné vyčlenit v rámci kraje zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP), případně dětský domov, kam by byly umístovány děti, které by měly pobývat v karanténě?

Tento postup odvisí jednak od kapacitních možností zařízení, jednak od situace umístění dítěte. Pokud jde o kapacity, je možné posoudit možnosti jednotlivých zařízení zajistit případnou karanténu v rámci zařízení, tj. např. v jednom bytě nebo

rodinné jednotce, případně v pokoji určeném pro nemocné děti. Zároveň je třeba uvažovat personální možnosti zajištění péče o dítě v karanténě.

Pokud by šlo o **nově umístěné dítě**, je možné ho umístit přímo do konkrétního zařízení, s ohledem na individuální situaci dítěte (např. význam umístění v blízkosti rodičů, apod.).

Pokud jde o přemístění již umístěných dětí do jiného ZDVOP, jsou podmínky pro přemístění stanoveny v § 42 odst. 7 až 9 zákona č. 359/1999 Sb. Jestliže ZDVOP není schopno zajistit péči o svěřené děti z důvodu karantény nebo onemocnění většího počtu zaměstnanců ZDVOP anebo karantény či onemocnění většího počtu svěřených dětí a přemístění dětí nesnese odkladu, může provozovatel ZDVOP mimořádně přemístit děti do jiného ZDVOP na základě § 42 odst. 8 a informovat o přemístění dítěte zákonného zástupce nebo OSPOD, na jejichž žádost bylo dítě do péče ZDVOP umístěno. Jde-li o děti umístěné do péče ZDVOP rozhodnutím soudu, musí si provozovatel ZDVOP k okamžitému přemístění dítěte vyžádat souhlas místně příslušného OSPOD daného dítěte, který je současně s udělením souhlasu povinen bezodkladně podat k soudu návrh na vydání nového rozhodnutí o úpravě péče o dítě.

Nejsou-li provozní překážky na straně ZDVOP natolik akutní a závažné, že je třeba přistoupit k neodkladnému přemístění dítěte, je nezbytné respektovat požadavky vymezené v § 42 odst. 7. V případě smluvních pobytů je tak k přemístění dítěte nezbytný předchozí písemný souhlas zákonného zástupce, zároveň však provozovatel ZDVOP může rozvázat dohodu se zákonným zástupcem z důvodu nemožnosti plnění, není-li schopen personálně zabezpečit péči o svěřené dítě a neexistuje-li ani možnost přemístění dítěte do jiného zařízení téhož provozovatele. V případě soudně nařízených pobytů je třeba pro "neakutní" přemístění dítěte do jiného ZDVOP rozhodnutí soudu, tj. předběžné opatření soudu podle § 452 z.ř.s. nařizující předání dítěte do péče jiného určeného zařízení nebo osoby.

V souvislosti s výskytem jakéhokoliv infekčního onemocnění u dítěte je žádoucí připomenout, že podle § 7 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, je ZDVOP k předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění povinno zajistit oddělení dítěte nebo mladistvého, kteří vykazují známky akutního onemocnění, od ostatních dětí a mladistvých a zajistit pro ně dohled zletilé fyzické osoby. To znamená, že ZDVOP musí být připraveno na případný výskyt infekčního onemocnění dítěte a musí být schopno zajistit oddělené umístění nemocného dítěte od ostatních dětí v rámci zařízení. V případě, že by ZDVOP prostorově a personálně nebylo schopno zajistit oddělené umístění většího počtu dětí z důvodu jejich onemocnění nebo nařízené karantény, může být tato skutečnost důvodem pro přemístění dítěte do jiného vhodného prostředí (viz výše).

Pokud jde o **dětské domovy**, je umístění dětí přímo dáno příslušným rozhodnutím soudu. Vzhledem k tomu, že aktuálně podléhá i činnost soudů omezením vyplývajícím z usnesení vlády, je možné vznést vůči místně příslušným soudům dotaz na způsob, jakým by bylo případně možné operativně reagovat na situaci v zařízení. Tato možnost byla konzultována i s MŠMT, které odkazuje na zřizovatele jednotlivých zařízení a poukazuje na organizační náročnost takového kroku, zároveň jej ani nevylučuje.

Závěrem si, vzhledem k náročnosti situace, dovoluujeme připomenout, že přestože je bezpečí a zdraví všech dětí i personálu v tuto chvíli bezesporu významným hlediskem, není možné opomíjet ani další, individuální potřeby každého dítěte, je třeba dítě o všech skutečnostech, které se ho týkají, velmi pečlivě informovat a vysvětlovat, a též zohledňovat názor dítěte.

Přílohy:

Usnesení – zajištění péče o děti I.

Usnesení – zajištění péče o děti II.

Usnesení – omezení provozu VS II.

Mimořádné opatření volný pohyb osob na území ČR

Mimořádné opatření prodloužení omezení činnosti OVM a SO

Určeno pro:

- všechny krajské úřady
- všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- všechny obecní úřady